

Det kongelige fornyings- administrasjons- og kirkedepartement
Postboks 8004, Dep
0030 OSLO

Vår ref.
12/1032-4/ANJØ

Deres ref.

Dato:
04.10.2012

Bergen kirkelige fellesråd - høringsuttalelse til forslag til endringer i gravferdsforskriften

Bergen kirkelige fellesråd har i møte 26. september 2012 behandlet det kongelige fornyings- administrasjons- og kirkedepartement sin høring av den nye gravferdsforskriften 28. juni 2012. Vi takker for et godt forslag til forskrift der mange av utfordringene i dagens gravferdsforvaltning er søkt løst. Gravferdsforvaltningens oppgave om å være en tjeneste for alle uansett tro og livssyn er særdeles viktig for forvaltningens troverdighet. Tjenlige verktøy er nødvendig for å møte fremtidens krav om effektivitet og en transparent virksomhet. Forslaget innebærer redskaper til å sette skranker for diskriminering både etter livssyn og med hensyn til tilgjengelighet på gravplassene. Gode verktøy i regelverket og bruk av standarder er viktig av hensyn til helse-, miljø og sikkerhet for de ansatte i gravplassforvaltningen.

Vi knytter våre kommentarer til høringsdokumentets nummerering. Berøres ikke punkter i høringen så slutter Bergen kirkelige fellesråd seg til departementets vurderinger.

3. Tilpasninger til religiøse og livssynsmessige minoriteter.

3.3 Bør det kunne dispenseres fra kravet om kiste ved gravlegging? Vi forstår at dette kan være ønskelig ut fra en religiøs tradisjon. Gravferdsforvaltningen ønsker likevel ikke denne dispensasjonsmuligheten, selv om det kan settes vilkår. Mange gravferdsforvaltninger tilrettelegger allerede i dag ved å gi en mulighet for å delta i arbeidet med å fylle igjen graven. Sjelden blir graven lukket helt på denne måten, de sørgende deltar ved at de legger på en større eller mindre del av jorden, men graven blir lukket og ferdigstilt av fellesrådets medarbeidere. Videre er det problemstillinger knyttet til krav til kvalitet på det som eventuelt skal brukes i stedet for kisten og at det er behov for noe som tilsvarer en kiste til oppbevaring og transport. Dette behovet må sees i tråd med HMS-krav for de som har som sin arbeidsoppgave å håndtere lik. Vi ser også for oss unødige utfordringer i forhold til hvilke vilkår som må settes fra forvaltningens side. Dette bør avklares i annet regelverk. Vi opplever også en lojalitet til kravet om kiste fra de ansvarlige for gravferden og imamer vi har møtt.

3.4. Tilstedeværelse under kremasjon. Vi stiller oss bak forslaget og anfører at sikkerhetsspørsmål som oppstår ved de pårørendes tilstedeværelse må kunne løses med god informasjon om krematoriets rutiner.

4. Tilpasninger til plan- og bygningslovgivningen.

4.1 Anlegg mv. av gravplass. Det er viktig at det blir avsatt tilstrekkelig areal til gravplass. Vi mener at det er å detaljregulere virksomheten utenfra når det foreslås at kommunen selv skal regulere areal til gravplass. Det er tilstrekkelig at kommunen gis en plikt til å avsette areal til gravplasser i sine arealplaner. Det er den myndigheten som forvalter gravplassene som kjenner behovene og som er den rette til å ha ansvaret for å regulere areal til gravplass. Avgiftene til regulering kan løses ved at gravplass defineres som offentlig formål og dermed er avgiftsfritt, eventuelt at utredning av midler fra kommunen kan komme i stedet.

7. Tekniske endringer.

7.1 Stenging av deler av gravplassen. Festers rettigheter etter festeavtalen gjelder for hele festetiden. Når festetiden i mange situasjoner er 20 år, så sier det seg selv at det er det svært krevende for driften av gravplassen, at det ved vesentlige endringer i forholdene på gravplassen, ikke kan gjøre endringer før de 20 årene er gått. Dette kan medføre uverdige forhold på gravplassen og det er formålstjenlig med en hjemmel til å kunne gripe inn i festers rettigheter der det er tungtveiende grunner som tilsier at det er nødvendig. Vi foreslår også at det gis samme begrensning på urnegraver dersom det er tungtveiende grunner som f.eks. flom. Vi sier oss enig i at det må særlig sterke grunner til å benytte seg av denne hjemmelen. Vi stiller imidlertid spørsmål om «tungtveiende» er for sterkt uttrykk og «flom» for snevert eksempel for når en kan benytte denne hjemmelen?

7.2 Grunnvann og drenering. Slik vi forstår dette så gjelder dette grunnvann.

7.3 Kistegrav.

7.3.1 Krav til jordoverdekning reduseres til 0,8 m og Bergen kirkelige fellestråd anser dette som en formålstjenlig regel. Vi stiller imidlertid spørsmål ved hvordan dette vil påvirke gjeldende praksis der urner blir satt ned i kistegraver. Da urnen har 0,5 m jordoverdekning kommer den ikke i berøring med kisten, og anses derfor ikke å bryte gravfreden. Dersom kravet til jordoverdekning reduseres på kistegravene må den reduseres tilsvarende til 0,4 m for urner i gjeldende forskrift § 14. 2 ledd. Det at urnen lages av organisk materiale støtter denne vurderingen.

Når det gjelder 0,3 m på hver side av kisten kan det medføre utfordringer der gravene har gamle mål etter gravplaner fra før 1997. Slik vi forstår regelverket kan det gis dispensasjon der det er en forsvarlig bruk av graven. Videre at dette kravet gir en veiledning ved vurdering om kistefelt skal omreguleres til graver ned nye mål i fremtiden. Vår erfaring er at det er ønskelig at graver har de mål som kreves i gjeldende regelverk.

8. Gravlegging.

Bergen kirkelige fellestråd praktiserer regelverket i tråd med det departementet har veiledet. Det vil være klargjørende om en begrenser seg til de ordinære virkedagene, fra og med mandag til og med fredag.

9. Anonym og navnet minnelund.

Det er positivt at en legger til rette for nye gravleggingsformer som kan møte endrede behov fra publikum og for å møte krav til å tilby gravareal i pressområder og til å utnytte gravarealet

best mulig. Vi stiller oss positivt til åpningen i forskriftens § 21 om at de som er omkommet på havet, i krig eller lignende kan få navnet sitt på minnesmerket. Dersom dødfødte barn som ikke har fått egen grav kan defineres under begrepet «eller lignende» i denne paragrafen, så vil det å kunne få navn på minnesmerke avhjelpe pårørende, som på grunn av tolkning av tidligere regelverk, ikke har fått en grav å gå til.

10. Gravminner.

10.1 Dimensjoner på gravminner. Det er svært positivt å få hjemmel til å kunne dispensere fra kravet til dimensjoner der det er nødvendig, det er ofte svært små avvik som er aktuelle.

10.2 Fundament. Utfordring er når eksisterende regler skal tolkes, hva er kravet når gravminnet ligger en skråning? Dersom sokkelen monteres i vater vil den stikke opp i forkant eller at deler av gravminnet vil komme under jorden i bakkant. Vi ser at vi kan tilrettelegge med egne regler i våre vedtekter, men dette er en nasjonal utfordring og ønsker på bakgrunn av det å ta det med her.

11. Helse-, miljø og sikkerhet.

11.2 Krav til kiste. Vi er svært positive til at departementet har tydeliggjort regelverket når det gjelder størrelse og krav til kister og at gravferdsmyndigheten kan treffe nødvendige avgjørelser der det er påkrevd på grunn av driften på krematoriet.

11.3 Krav til askeurne. Vi stiller oss positive til at kravet til askeurne er at den skal være laget av organisk materiale.

11.4 Gjenvinning av metallrester etter kremasjon. Det er positivt at denne regelen tydeliggjøres.

For øvrig:

Kolumbarium:

Generelt vil Bergen kirkelige fellestråd anføre at det bør gis dispensasjon til alternative gravleggingsformer og at kravet til gravlegging i jord unntaksvis kan tilsesettes der en velger urnehall/kolumbarium for så å gravlegge asken i jord når festetiden i urnehallen/kolumbarium opphører. Regler om dette må tas med i vedtektene og blir ved det godkjent av bispedømmerådet.

Porter:

I forskriften i dag er det krav om porter, mange kirkegårder i er i dag viktige deler av landskapet og blir delvis brukt som park og grøntareal. Bergen kirkelige fellestråd anfører at kravet om port ikke bør være påkrevd, men det må være et tydelig inngangsparti som avgrensner gravplassen fra bebyggelse og landskapet omkring.

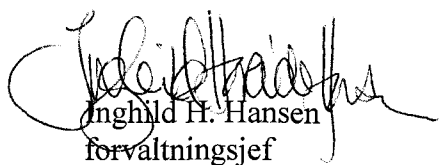
Rester av gammel urne ved ny gravlegging:

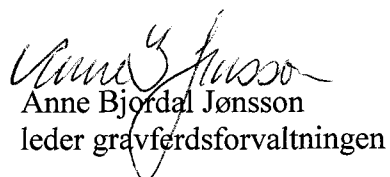
Til forskriftens § 12 som ikke er nevnt i høringsnotatet:

Vi ønsker oss en tydeliggjøring der det finnes rester av urner ved åpning av grav. Per i dag er

det kun nevnt grove knokler og kisterester i § 12 3.ledd. Regelen bør lyde: «Tidligere benyttet grav kan bare brukes på nytt når det ikke finnes annet enn grove knokler og kiste- og urnerester etter tidligere gravlegging.»

Med vennlig hilsen

Inghild H. Hansen
forvaltningsjef

Anne Bjørdal Jønsson
leder gravferdsforvaltningen